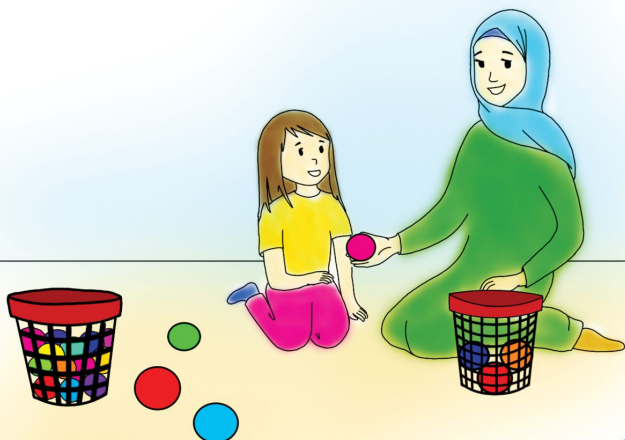




دانشگاه علوم توانبخشی و سلامت اجتماعی



دانشگاه علوم پزشکی
و خدمات بهداشتی درمانی تهران

How to Help My Child's Speech Development?

Guide for Parents of Children from Birth to 3 Years Old
(With Recommendations for Late-Talkers)

The Authors: Mohammadreza Peyghambari Kalat

Dr. Zahra Soleymani

Dr. Atieh Ashtari

چگونه به رشد گفتار کودک کمک کنم؟

راهنمای والدین کودکان از تولد تا ۳ سالگی
(با توصیه‌هایی برای کودکان دیرگفتار)

نویسندگان: محمدرضا پیغمبری کلات

دکتر زهرا سلیمانی

دکتر عطیه اشتری

چگونه به رشد گفتار کودک کمک کنم؟

نویسندگان: محمدرضا پیغمبری کلات و همکاران

رشد و یادگیری کودک در محیط زندگی روزمره و در هنگام برقراری ارتباط و تعامل با اطرافیان اتفاق می‌افتد. مطالعات علمی نشان داده‌اند که والدین بهترین افرادی هستند که می‌توانند به رشد ارتباطی و زبانی کودک خود کمک کنند؛ زیرا آن‌ها مدت زمان زیادی از روز را با کودک خود سپری می‌کنند، کاملاً به رفتارها و علاقه‌های کودکشان آگاهی دارند و از همه مهم‌تر این‌که دارای پیوند عاطفی قوی با فرزندشان هستند.

این کتاب با مطالبی کاربردی و در عین حال علمی، به صورت مرحله به مرحله به والدین و مراقبین، راهکارهایی را برای کمک به رشد ارتباط و صحبت کردن کودکان ارائه می‌کند. در عین حال، این کتاب توصیه‌هایی را نیز به طور به ویژه برای والدین کودکانی که فرزندشان دو ساله و بزرگتر است و هنوز صحبت نمی‌کند یا کم صحبت می‌کند، فراهم نموده است.



انتشارات دانشگاه علوم توانبخشی و سلامت اجتماعی



قیمت: ۱۲۰۰۰۰ ریال

به نام خداوند لوح و قلم

«چگونه به رشد گفتار کودک کمک کنم؟»

راهنمای والدین کودکان از تولد تا ۳ سالگی

(با توصیه‌هایی برای کودکان دیرگفتار)

نویسندگان:

محمدرضا پیغمبری کلات (کارشناسی ارشد گفتاردرمانی)

دکتر زهرا سلیمانی (عضو هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی تهران - گروه گفتاردرمانی)

دکتر عطیه اشتری (عضو هیئت علمی دانشگاه علوم دانشگاه علوم توان‌بخشی و سلامت اجتماعی -

گروه گفتاردرمانی)

سرشناسه	: پیغمبری کلات، محمدرضا، ۱۳۷۶-
عنوان و نام پدیدآور	: چگونه به رشد گفتار کودکم کمک کنم؟ : راهنمای والدین کودکان از تولد تا ۳ سالگی (با توصیه‌هایی برای کودکان دیرگفتار) / نویسندگان محمدرضا پیغمبری کلات، زهرا سلیمانی، عطیه اشتری؛ ویراستار نرگس مرادی.
مشخصات نشر	: تهران: دانشگاه علوم توانبخشی و سلامت اجتماعی، انتشارات، ۱۴۰۲.
مشخصات ظاهری	: ۱۱۴ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۲۲-۷۹۸۴-۲۵-۵
وضعیت فهرست‌نویسی	: فیپا
یادداشت	: کتابنامه.
عنوان دیگر	: راهنمای والدین کودکان از تولد تا ۳ سالگی (با توصیه‌هایی برای کودکان دیرگفتار).
موضوع	: قابلیت ارتباطی در کودکان Communicative competence in children مهارت‌های زبانی Language arts گفتار Speech کودکان -- زبان Children -- Language کودکان -- روان‌شناسی Child psychology
شناسه افزوده	: سلیمانی، زهرا، ۱۳۴۸-
شناسه افزوده	: اشتری، عطیه، ۱۳۵۷-
شناسه افزوده	: انتشارات دانشگاه علوم توانبخشی و سلامت اجتماعی.
رده‌بندی کنگره	: P۱۱۸/۴
رده‌بندی دیویی	: ۳۰۶/۴۴
شماره کتابشناسی ملی	: ۹۵۵۹۹۹۸
اطلاعات رکورد کتابشناسی	: فیپا



دانشگاه علوم توانبخشی و سلامت اجتماعی

نام کتاب: چگونه به رشد گفتار کودکم کمک کنم؟

نویسندگان: محمدرضا پیغمبری کلات - دکتر زهرا سلیمانی - دکتر عطیه اشتری

ویراستار: دکتر نرگس مرادی

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۷۹۸۴-۲۵-۵

شمارگان: ۱۰۰۰ جلد

چاپ اول: ۱۴۰۲

چاپ: ارشیا

ناشر: دانشگاه علوم توانبخشی و سلامت اجتماعی

نشانی: اوین، بلوار دانشجو، خیابان کودکان، دانشگاه علوم توانبخشی و سلامت اجتماعی

تلفکس: ۷۱۷۳۲۲۲۰

با قدردانی از همکاری

● صفحه‌آرا: گروه گرافیکی ارشیا ● طراحی جلد: گروه گرافیکی ارشیا

همه حقوق نشر برای ناشر محفوظ است؛ هرگونه استفاده از متن به هر صورتی در قالب کتابچه، جزوه، تهیه CD آموزشی، تهیه نرم‌افزار، استخراج آزمون، ترجمه به دیگر زبان‌ها و استفاده از مطالب کتاب، اشکال، تصاویر و... بدون اجازه کتبی از ناشر غیر قانونی است.

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
مقدمه.....	۷
سخنی با والدین.....	۹
فصل اول: آنچه دربارهٔ رشد مهارت‌های ارتباطی و عوامل مؤثر بر آن باید بدانید.....	۱۱
عوامل خطر یا زنگ خطر چه هستند؟.....	۱۲
کودک از نظر مهارت‌های ارتباطی در چه سطحی است؟.....	۱۳
کودکان برای بیان کلمات و جملات چه مراحل را طی می‌کنند؟.....	۲۱
کودکان هر گروه چگونه ارتباط برقرار می‌کنند؟.....	۲۳
فصل دوم: آنچه در مورد ارتباط با کودک باید بدانید.....	۲۷
تعامل یعنی چه؟ نحوهٔ برقراری تعامل صحیح با کودک چگونه است؟.....	۲۸
انواع سبک‌های ارتباطی کودکان چه هستند؟.....	۳۰
انواع سبک‌های ارتباطی والدین چه هستند؟.....	۳۲
تعامل اصولی چیست؟ انجام تعامل اصولی چه اهمیتی دارد؟.....	۳۹
اصول انجام تعامل چه هستند؟.....	۴۱
شرط برقراری همهٔ اصول تعامل چیست؟.....	۴۳
فصل سوم: آنچه در مورد روش‌های برقراری ارتباط با کودک باید بدانید.....	۴۵
پیاده‌سازی اصول تعامل چگونه است؟.....	۴۶
پیاده‌سازی اولین اصل تعامل (بهتر است کودک شروع کننده تعاملات باشد).....	۴۶
پیاده‌سازی دومین اصل تعامل (تعامل به‌گونه‌ای پاسخ داده شود که کودک برای برقراری	
تعامل تشویق شود).....	۴۹
پیاده‌سازی سومین اصل تعامل (تعامل باید ادامه پیدا کند).....	۵۱
نوبت‌گیری چیست؟ چگونه نوبت‌گیری انجام می‌شود؟.....	۵۱
روتین چیست؟ چگونه روتین‌های مختلف ایجاد می‌شوند؟.....	۵۶
پیاده‌سازی چهارمین اصل تعامل (مهارت صحبت کردن کودک در حین تعامل تقویت شود).....	۶۰
۱- طوری حرف بزنید که برای کودک قابل فهم باشد.....	۶۱
۲- تقلید کنید.....	۶۱

- ۶۲ ۳- ارتباط غیرکلامی کودکان را تفسیر کنید.
- ۶۲ ۴- برچسب‌گذاری کنید.
- ۶۲ ۵- کلام کودکان را گسترش دهید.
- ۶۲ ۶- موضوع صحبت‌های کودکان را توسعه دهید.
- ۶۳ ۷- از روش تحریک متمرکز استفاده کنید.
- استفاده از ۷ روش تقویت مهارت صحبت کردن در گروه اول کودکان (کودکانی که رفتاری با هدف برقراری ارتباط با دیگران انجام نمی‌دهند).
- ۶۳ استفاده از ۷ روش تقویت مهارت صحبت کردن در گروه دوم کودکان (کودکانی که با دیگران ارتباط برقرار می‌کنند ولی از کلمات استفاده نمی‌کنند).
- ۶۶ استفاده از روش‌های تقویت مهارت صحبت کردن در گروه سوم کودکان (کودکانی که با بیان کلمات و جملات ارتباط برقرار می‌کنند).
- ۶۹ پیاده‌سازی پنجمین اصل تعامل (والدین موقعیت‌هایی را فراهم کنند که تعاملات در آن‌ها بارها تکرار شوند).
- ۷۳ چیدمان محیط را تنظیم کنید.
- ۷۶ بازی کنید.
- ۷۶ بازی انداختن و گرفتن توپ.
- ۷۹ بازی چیدن لگوها.
- ۸۲ بازی دالی‌موشه.
- ۸۵ کتابخوانی تعاملی.
- کتابخوانی در گروه اول کودکان (کودکانی که رفتاری با هدف برقراری ارتباط با دیگران انجام نمی‌دهند).
- ۸۵ کتابخوانی در گروه دوم کودکان (کودکانی که با دیگران ارتباط برقرار می‌کنند ولی از کلمات استفاده نمی‌کنند).
- ۸۶ کتابخوانی در گروه سوم کودکان (کودکانی که با بیان کلمات و جملات ارتباط برقرار می‌کنند).
- ۸۷ فصل چهارم: آنچه در مورد کودکانی که دیر صحبت می‌کنند باید بدانید.
- ۹۳ کودکانی که دیرتر از سایر کودکان صحبت کردن را شروع می‌کنند.
- ۹۴ تهیه فهرست کلمات بیانی کودک.
- ۹۵ چگونه کلمات را برای آموزش به کودک انتخاب کنیم؟
- ۹۶

۹۷	 ساده سازی و تغییر کلمات توسط کودک
	چگونه به کودکم که هنوز شروع به صحبت نکرده یا بسیار کم صحبت می کند (دیر گفتار)،
۱۰۰	 کمک کنم؟
۱۰۲	 آموزش کلمه به کودک دیر گفتار
۱۰۴	 آموزش ترکیب کلمه و جمله به کودک دیر گفتار
۱۰۸	 آموزش جمله طولانی تر و ترکیب جملات به کودک دیر گفتار
۱۱۱	 منابع انگلیسی
۱۱۴	 منابع فارسی

فهرست جداول

عنوان	صفحه
جدول ۱- (تولد تا ۱ ماهگی).....	۱۴
جدول ۲- (۱ تا ۳ ماهگی).....	۱۴
جدول ۳- (۳ تا ۶ ماهگی).....	۱۵
جدول ۴- (۶ تا ۹ ماهگی).....	۱۵
جدول ۵- (۹ تا ۱۲ ماهگی).....	۱۶
جدول ۶- (۱۲ تا ۱۸ ماهگی).....	۱۷
جدول ۷- (۱۸ تا ۲۴ ماهگی).....	۱۸
جدول ۸- (۲ تا ۳ سالگی).....	۱۹
جدول ۹- جدول ثبت اولین مهارت‌های کودک.....	۲۳
جدول ۱۰- ثبت کلمات بیانی کودک.....	۹۵
جدول ۱۱- فهرست کلمات یک کودک ۱۵ ماهه.....	۹۹

کتاب «چگونه به رشد گفتار کودک کمک کنیم؟» راهنمای والدین کودکان از تولد تا ۳ سالگی (با توصیه‌هایی برای کودکان دیرگفتار)، با هدف ارائه اطلاعات و دانش لازم به والدین برای کمک به رشد مهارت‌های ارتباطی و کلامی فرزندشان تهیه شده است. این اطلاعات می‌تواند در برقراری تعامل مناسب بین والدین و کودک مؤثر باشد. این کتاب، محصول پایان‌نامه مقطع ارشد آقای محمدرضا پیغمبری کلات در گروه گفتاردرمانی دانشگاه علوم پزشکی تهران، به راهنمایی سرکار خانم دکتر زهرا سلیمانی (عضو هیئت علمی گروه گفتاردرمانی دانشگاه علوم پزشکی تهران) و مشاوره سرکار خانم دکتر عطیه اشتری (عضو هیئت علمی گروه گفتاردرمانی دانشگاه علوم پزشکی و علوم توان‌بخشی و سلامت اجتماعی) می‌باشد. همچنین در مراحل تعیین روایی محتوایی و صوری کتاب، سرکار خانم دکتر مولود علی‌میرزایی ما را همراهی کردند.

در بررسی روایی محتوا، صاحب‌نظران و اساتید حوزه رشد کودکان، محتوای کتاب را برای افزایش آگاهی والدین در ارتقاء و بهبود مهارت‌های ارتباطی کودک، تأیید کردند. این کتاب قبل از انتشار عمومی، در اختیار ۱۲ والد دارای کودک زیر ۳ سال و همچنین والدین دارای کودک دیرگفتار قرار گرفت و آن‌ها محتوای کتاب را مفید و کمک‌کننده دانستند. امید است که این کتاب بتواند در دستیابی به هدف آن، یعنی کمک به والدین برای آگاهی از مراحل رشد ارتباط کودک و راه‌های ارتقا و بهبود آن، موفق باشد و راهنمای مناسبی برای والدین، خانواده‌ها، دانشجویان و درمانگران باشد.

از اساتید، صاحب‌نظران و والدینی که در این مسیر، نویسندگان را همراهی کردند، سپاسگزاریم. می‌توانید با فرستادن ایمیل به آدرس soleymaniz@tums.ac.ir، با نویسندگان کتاب در ارتباط باشید و سؤال‌ها و پیشنهادهای خود را مطرح نمایید.

سخنه با والدین

پدر و مادر عزیز!

کودک از زمان تولد، همواره در حال یادگیری و گذراندن مراحل رشد است. یکی از مهم‌ترین آرزوهای هر پدر و مادری این است که فرزندش مراحل رشد و یادگیری را به موقع و به خوبی طی کند.

رشد و یادگیری کودک در محیط و در هنگام برقراری ارتباط و تعامل با اطرافیان اتفاق می‌افتد. زمانی می‌توان گفت که کودک با اطرافیان ارتباط برقرار کرده است که بتواند اطلاعاتی را به آن‌ها منتقل کند و اطلاعاتی که دیگران می‌فرستند را بفهمد. این اطلاعات می‌تواند درخواست یک لیوان آب یا صحبت کردن درباره یک اسباب‌بازی باشد. انتقال اطلاعات به روش‌های مختلف صورت می‌گیرد؛ اگر با صحبت کردن و گفتن کلمات و جملات باشد به آن ارتباط کلامی و اگر بدون گفتن کلمه (مثلاً با اشاره کردن و یا با حالت‌های صورت و بدن) باشد، به آن ارتباط غیرکلامی گفته می‌شود. کودکی که نتواند به درستی ارتباط برقرار کند و در انتقال منظور خود به دیگران و فهم منظور دیگران مشکل داشته باشد، دارای مهارت‌های ارتباطی ضعیفی است. این ضعف در برقراری ارتباط باعث می‌شود در یادگیری مهارت‌های زبانی و صحبت کردن نسبت به کودکان دیگر ضعیف‌تر عمل کند و اگر این وضعیت ادامه پیدا کند، ممکن است در آموختن مهارت‌های اجتماعی و یادگیری خواندن و نوشتن نیز در سنین مدرسه با مشکل مواجه شود.

پدر و مادر، بهترین و مؤثرترین افرادی هستند که می‌توانند در یادگیری مهارت‌های ارتباط کلامی و غیرکلامی به کودک خود کمک کنند. کتابی که در دست دارید، به شما کمک خواهد کرد تا رشد این مهارت‌ها را در کودکان ارتقاء دهید. تلاش کرده‌ایم تا مطالب این کتاب به صورت ساده، روان، خلاصه، مفید و به همراه تصاویر ارائه شود و راهنمای مناسبی برای شما در این مسیر باشد. لازم به ذکر است محتوای این کتاب، جایگزین مراجعه به متخصص گفتاردرمانی نمی‌باشد. بنابراین در صورتی که کودکان در یادگیری مهارت‌های صحبت کردن مشکل دارد، ضروری است تا مشکلات او، زیر نظر یک گفتاردرمانگر حل شود.

این کتاب نکات مؤثری را جهت آشنایی با مراحل رشد گفتار و زبان کودکان و پیشگیری از مشکلات گفتاری آن‌ها ارائه نموده است. برای این که از مطالب این کتاب، بهترین استفاده را داشته باشید و به رشد مهارت‌های ارتباطی کودکان به ویژه مهارت‌های صحبت کردن او کمک کنید، در ادامه با فصل‌های این کتاب آشنا خواهید شد.

این کتاب شامل ۴ فصل است که در فصل اول این کتاب، اطلاعاتی به شما داده می‌شود که با استفاده از آن‌ها با شناسایی مهارت‌های کودک، بتوانید سطح کودک‌تان را از نظر مهارت‌های ارتباطی تعیین کنید.

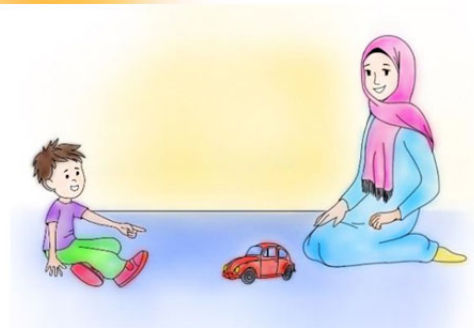
در دومین فصل این کتاب، در مورد برقراری ارتباط با کودک اطلاعاتی به شما داده می‌شود و با انواع سبک‌های ارتباطی خود و کودک‌تان آشنا خواهید شد.

در فصل سوم نیز روش‌ها و راهکارهای برقراری ارتباط با کودک برای تقویت مهارت‌های ارتباط کلامی و غیرکلامی به شما معرفی خواهد شد.

در فصل چهارم، با ویژگی‌های کودک‌انی که دیر صحبت می‌کنند و این‌که چگونه می‌توانید به آن‌ها کمک کنید، آشنا خواهید شد.

فصل اول

آنچه درباره رشد مهارت‌های ارتباطی و عوامل مؤثر بر آن باید بدانید



برای این که بتوانید به بهترین شکل ممکن به کودکان کمک کنید، لازم است ابتدا مهارت‌های ارتباطی او را به خوبی بشناسید. اگر به شناخت کافی و مناسب از کودکان رسیده باشید، به خوبی می‌توانید با او ارتباط برقرار کنید و مسیر کسب مهارت‌های ارتباطی (کلامی و غیرکلامی) را برای او هموار کنید. در ابتدای این فصل، شما با عوامل خطری که تهدیدی در مسیر رشد مهارت‌های ارتباطی کودک هستند آشنا خواهید شد. در ادامه فصل با ارائه